

BIJLAGE NATUURACTIVITEITEN

In deze bijlage vindt u diverse excursies en lesmaterialen die inhoudelijk aansluiten bij het lespakket De Nieuwe Wildernis. Via de zoekmachine in het docentendeel op www.denieuwewildernis.nl/indeklas kunt u gericht zoeken naar excursies bij u in de buurt.

JEUGDACTIVITEITEN STAATSBOSBEHEER IN WILDERNISGEBIEDEN

Staatsbosbeheer maakt zich sterk voor natuur in Nederland waar iedereen op zijn of haar manier van kan genieten. De film *De Nieuwe Wildernis* zal mensen, groot en klein, hopelijk verwonderen over de natuur die er in ons kleine, drukbevolkte land is. Staatsbosbeheer wil iedereen graag verleiden om naar buiten te gaan. Hieronder treft u een aantal suggesties voor educatieve excursies in de tien wildernisgebieden van Staatsbosbeheer. Meer informatie over deze en nog veel meer educatieve activiteiten vindt u op www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

1. OOSTVAARDERSPLASSEN

1.1 NatuurWijs in het Horsterwold

NatuurWijs is een natuureducatief programma voor kinderen van de basisschool. Samen met de NatuurWijzer beleven de leerlingen drie dagen in het schooljaar de natuur in al haar vormen. Natuurbeleving gaat hier hand in hand met het opdoen van basiskennis over natuur en spelen in en zorgen voor natuur. De activiteiten zijn opgezet volgens de nieuwste didactische ontwikkelingen. Het programma wordt per klas op maat gemaakt en sluit aan bij het natuurgebied, de kinderen en de lessen op school.

Doelgroep:

groepen 1 t/m 8 basisschool

Meer informatie:

www.natuurwijs.nl

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

1.2 Buitenles in het Horsterwold en Oostvaardersbos

ARK heeft in het Oostvaardersland in samenwerking met Staatsbosbeheer twee educatieve projecten ontwikkeld: in de Stille Kern in het Horsterwold en in het Oostvaardersbos. Grote grazers en het verbinden van natuurgebieden zijn belangrijke thema's in deze projecten.

Doelgroep:

groep 6 en 7 van de basisschool

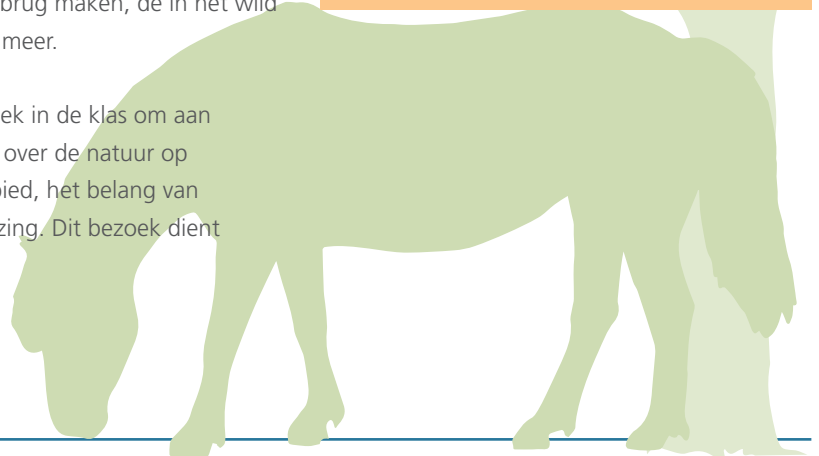
Meer informatie:

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

www.ark.eu

Bij de buitenles draait het vooral om het zelf ontdekken en beleven. De kinderen kunnen kiezen uit opdrachten zoals waterdientjes vangen, een natuurbrug maken, de in het wild levende paarden observeren, geuren verzamelen en nog veel meer.

Voorafgaand aan de buitenles komt een boswachter op bezoek in de klas om aan de hand van een powerpointpresentatie van alles te vertellen over de natuur op het nieuw gewonnen land, de relatie tussen mens en het gebied, het belang van ecologische verbindingzones en de rol van natuurlijke begrazing. Dit bezoek dient ook als "opwarmertje" voor de buitenles.

2. LAUWERSMEER

2.1 Woordvoerders van de Natuur

Tijdens dit educatieve programma ontdekken de leerlingen van alles over het Lauwersmeergebied. Ze gaan praktisch aan de slag, gaan op zoek naar de schatten van het gebied en worden uiteindelijk zelf de Woordvoerders van Nationaal Park Lauwersmeer!

2.2 NatuurWijs in het Lauwersmeer

Zie beschrijving NatuurWijs onder Oostvaardersplassen.

Het programma wordt per klas op maat gemaakt en sluit aan bij het natuurgebied, de kinderen en de lessen op school.

2.3 Dag Waddenzee!

Tijdens eb kunnen de leerlingen lopen over de bodem van de zee en komen ze daar allerlei dieren tegen. Ook tijdens vloed zit de Waddenzee vol met zeedieren. Het Lauwersmeer, dat vroeger ook een zee was, is nu een zoet meer met weer heel andere dieren. Over die bijzondere Waddenzee en al die dieren gaat Dag Waddenzee! Dag Waddenzee! is heel afwisselend en erg leuk om met de hele klas te doen! Dag Waddenzee! wordt uitgevoerd door Natuurschool in samenwerking met Staatsbosbeheer.

3. HART VAN DRENTHE

3.1 Woordvoerders van de Natuur in de Drentsche Aa

Dit educatieve programma, een samenwerking tussen Staatsbosbeheer en IVN, wordt uitgevoerd in het Nationaal Park Drentsche Aa. De leerlingen ontdekken van alles over de Drentsche Aa. Welke dieren in het (bos)gebied leven, wat voor nuttig werk de grazende dieren doen enzovoorts. In de klas verwerken de leerlingen hun bezoek aan Nationaal Park Drentsche Aa. Ze laten op hun eigen manier hun ervaringen en ontdekkingen zien en presenteren deze aan klasgenoten, andere klassen en/of volwassenen.

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.woordvoerdersvandenatuur.nl

Doelgroep:

groepen 1 t/m 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.natuurwijs.nl

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

Doelgroep:

groepen 3 t/m 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.natuurschool.nl

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.woordvoerdersvandenatuur.nl

4. MIDDEN-VELUWE

4.1 Woordvoerders van de Natuur, thema Schaapskudde

Leerlingen ontdekken van alles over de schaapskudde en het prachtige natuurgebied waarin ze rondlopen. Ze gaan praktisch aan de slag, gaan op zoek naar de schatten van het gebied en worden uiteindelijk zelf de Woordvoerders van de schaapskudde!

4.2 NatuurWijs in Noord-Veluwe

Zie beschrijving NatuurWijs onder Oostvaardersplassen.

Het programma wordt per klas op maat gemaakt en sluit aan bij het natuurgebied, de kinderen en de lessen op school.

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.woordvoerdersvandenatuur.nl

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.natuurwijs.nl

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

5. GELDERSE POORT

5.1 Woordvoerders van de Natuur, De Bakenhof, thema rivierenlandschap

Als ontdekkingsreizigers maken de leerlingen kennis met de dieren en planten van het rivierenlandschap. Zo ontdekken ze de uiterwaarden en de invloed van het water op de natuur. De locatie waar deze Rivieren-module uitgevoerd wordt is het gebied De Bakenhof in Arnhem.

5.2 Struinen met de boswachter langs de uiterwaarden, dWaaltochten

dWaaltochten zijn avontuurlijke verkenningstochten in de mooiste uiterwaarden langs de Waal in het kader van project WaalWeelde. Een dWaaltocht bestaat uit een combinatie van een struintocht door de wilde natuur en een fietsverkeersles. De mooiste denkbare combi-les over aardrijkskunde, biologie en verkeersveiligheid, niet in het klaslokaal, maar als ervaring buiten in het veld.

Zo'n dWaaltocht brengt de klas in contact met een nabijgelegen uiterwaard, waar maatregelen ter verbetering van de rivierveiligheid en de natuur worden gerealiseerd. Maatregelen die betrekking hebben op de toekomst van het rivierenlandschap, de wereld van morgen van de huidige jeugd. De kinderen maken kennis met de kracht van de rivier en rivierveiligheid, met de bedrijvigheid van transport en delfstofwinning en ze worden betrokken bij de natuur.

De dWaaltocht gaat te voet dwars door de uiterwaard naar de rivier met onderweg diverse opdrachten rondom thema's als natuur, scheepvaart, kleiafgravingen en veiligheid.

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.woordvoerdersvandenatuur.nl

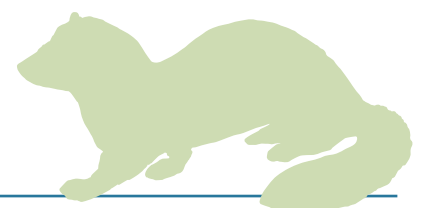
Doelgroep:

groep 6 van de basisschool

Meer informatie:

www.ark.eu

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

6. GRENSMAAS

6.1 Rivierpark Maasvallei

In samenwerking met Ark Ontwikkeling kunnen leerlingen van basisscholen in de Grensmaas gemeenten op speurtocht langs deze spectaculaire, snelstromende grindrivier die volop in ontwikkeling is. De scholen gaan met ARK struinen in het gebied Elba bij Grevenbicht, waar ze veel aspecten van wilde riviernatuur tegenkomen. Ze gaan aan de slag met allerlei opdrachten zoals op zoek naar stenen, planten, kleine beestjes, waterbeestjes, vogels en grote grazers.

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.ark.eu

7. BIESBOSCH

7.1 Biesbosch Avontuur

Een lesprogramma waarin leerlingen op avontuurlijke wijze kennismaken met aspecten uit het werk van de vroegere Biesbosch werkers. Na een korte vaartocht de Biesbosch in bestaat het programma uit 3 onderdelen: laden en lossen van wilgentenen, schrankkeet bouwen en post bezorgen per roeiboot. In elk onderdeel zit een wedstrijdelement. De groep met de meeste punten en de beste samenwerking wint de Biesbosch trofee!

Doelgroep:

groepen 6, 7, 8 van de basisschool en brugklas VO

Meer informatie:

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis
www.biesbosch.org

7.2 Ruige Biesboschtocht

Na een korte vaartocht start deze natuurbelevingstocht door de verwilderde wilgenbossen (grienden) van de Onderplaat, op zoek naar Aaike. Deze kleine griendwerker verdween jaren geleden tijdens een gruwelijk noodweer. Het hele natuurgebied is doorzocht, behalve dit ene stuk... Omringd door metershoge reuzenbalsemien en brandnetels banen de leerlingen zich een weg door de wildernis, zoekend naar sporen van Aaike.

Doelgroep:

groepen 6, 7, 8 van de basisschool en brugklas VO

Meer informatie:

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis
www.biesbosch.org

8. WADDENZEE

8.1 NatuurWijs op Terschelling

Zie beschrijving NatuurWijs onder Oostvaardersplassen.

Het programma wordt per klas op maat gemaakt en sluit aan bij het natuurgebied, de kinderen en de lessen op school.

Doelgroep:

groepen 1 t/m 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.natuurwijs.nl

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

8.2 Woordvoerders van de Natuur, thema noordzeekust

De Noordzeekust en haar geschiedenis worden op een praktische en uitdagende manier ontdekt. De leerlingen gaan met een sleepnet aan het werk in de branding en zien wat daar leeft. Verder juttten ze langs het strand en ontdekken de flora en fauna van de duinen. De locatie waar deze Noordzeekust-module uitgevoerd wordt is het waddeneiland Terschelling.

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.woordvoerdersvandenatuur.nl

9. DRENTS FRIESE WOLD

9.1 NatuurWijs in Drents-Friese Wold

Zie beschrijving NatuurWijs onder Oostvaardersplassen.

Het programma wordt per klas op maat gemaakt en sluit aan bij het natuurgebied, de kinderen en de lessen op school.

Doelgroep:

groepen 1 t/m 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.natuurwijs.nl

www.staatsbosbeheer.nl/nieuwewildernis

Woordvoerders van de Natuur in Drents Friese Wold

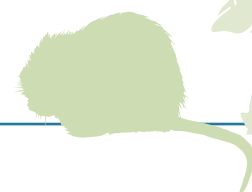
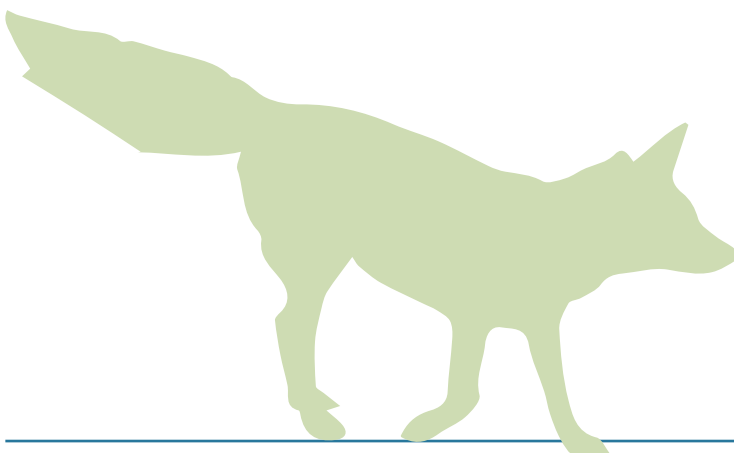
Tijdens dit educatieve programma ontdekken de leerlingen van alles over het Drents-Friese Wold. Ze gaan praktisch aan de slag, gaan op zoek naar de schatten van het gebied en worden uiteindelijk zelf de Woordvoerders van Nationaal Park Drents-Friese Wold!

Doelgroep:

groepen 7 en 8 van de basisschool

Meer informatie:

www.woordvoerdersvandenatuur.nl

10. MAASHORST

10.1 Lespakket Natuurcentrum De Maashorst

Natuurcentrum De Maashorst heeft een lespakket met vier thema's: water, aarde, plant en dier, mens. Deze thema's vormen samen het verhaal van Natuurgebied De Maashorst. Heel lang geleden stroomde de Maas door het gebied. Niet netjes tussen dijken, maar breed uitwaaiend. Toen er een breuk in de aardkorst ontstond, werd de bodem omhoog geduwd en verplaatste de Maas zich in oostelijke richting. Het water in De Maashorst werd aarde. Op die aarde verschenen planten en dieren en ook mensen, die op verschillende manieren gebruik gingen maken van het gebied. De kinderen leren veel, doordat ze onderzoekende en ontdekkende activiteiten doen, die ook nog erg leuk zijn. Een voorbeeld van een educatieve activiteit in het lespakket:

10.2 In de ban van de steen.

In De Maashorst liggen overal stenen. Hoe zijn ze hier gekomen? Een les over zuidelijke zwerfstenen, windkeien, rolstenen, verzamelstenen, streepjesstenen en schatstenen.

Kinderen ontdekken en leren:

- stenen te onderscheiden
- over de herkomst van stenen in de Maashorst
- dat rotsen door erosie veranderen in keien kiezels en zand
- over het ontstaan van gesteente

Doelgroep:

groepen 1 t/m 8 van de basisschool

Meer informatie:

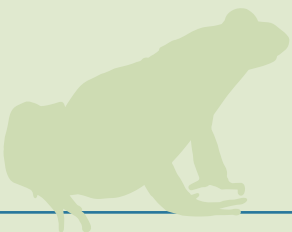
www.natuurcentrumdemaashorst.nl

Doelgroep:

groepen 5 en 6 van de basisschool

Meer informatie:

www.natuurcentrumdemaashorst.nl

OVERIGE ACTIVITEITEN

Ook de volgende organisaties bieden diverse activiteiten aan.

ARK

ARK is een innovatieve organisatie voor natuurontwikkeling. ARK gaat voor robuuste natuurgebieden, waar natuurlijke processen hun gang mogen gaan en waar mensen welkom zijn. ARK vindt het belangrijk om de jeugd te betrekken bij natuur en organiseert op diverse locaties spannende buitenlessen.

www.ark.eu en www.dooddoetleven.nl

GDO

GDO is een bestuurlijk netwerk dat samen met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties duurzame ontwikkeling dichtbij huis en op lokaal niveau mogelijk wil maken. GDO speelt in op de energieke samenleving en op nieuwe ideeën over de circulaire economie. GDO zoekt met het Netwerk van Centra voor Natuur- en Milieueducatie aansluiting bij wat burgers beweegt. GDO wil vooral voorwaarden scheppen die duurzame keuzes aantrekkelijk maken door te inspireren en te verbinden. Communicatie, educatie en participatie zijn hierbij de kenmerkende instrumenten.

www.vereniginggdo.nl

GROENGELINKT

GroenGelinkt is een informatiesysteem voor het zoeken en vinden van natuur- en milieu-educatie in Nederland. Met het zoekstelsel kunt u het aanbod onder andere selecteren op thema, doelgroep, regio en kwaliteit.

www.groengelinkt.nl

IVN

IVN is een landelijke organisatie die mensen lokaal bij natuur betreft. Op scholen, in Nationale Parken en in hun eigen buurt. Binnen de 170 lokale afdelingen van IVN zijn zo'n twintigduizend ervaren vrijwilligers actief. Jaarlijks organiseren zij met veel passie talloze excursies, cursussen, wandelingen, tentoonstellingen en opleidingen. Door deze laagdrempelige en educatieve activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur. De beroepskrachten van IVN ondersteunen de vrijwilligers bij hun activiteiten, en initiëren landelijke en regionale campagnes zoals Scholen voor Duurzaamheid, Scharrelkids en Groen Dichterbij.

www.ivn.nl

NIBI

Het Nederlands Instituut voor Biologie heeft het kwaliteitsmerk Biologie Plus School gelanceerd. Hiermee kiest de school voor leerlingen die zelfstandig keuzes maken rondom voeding, gezondheid, duurzaamheid, natuur en milieu. Wil je de lessen van De Nieuwe Wildernis een vaste plek geven in je leerplan Natuur, Wetenschap en Techniek? Kijk dan eens op www.biologieplusschool.nl. Hier vind je onder andere de Basisklapper die een start biedt voor een doorlopende leerlijn van groep 1-8.

www.biologieplusschool.nl/pagina/basisklapper

VELDWERK NEDERLAND

Veldwerk Nederland stimuleert een duurzame leefstijl, door verbondenheid tussen de mens en zijn leefomgeving te bevorderen. Veldwerk Nederland gebruikt wetenschappelijke kennis en praktijkervaring, in combinatie met beleven en zelfontdekkend leren, als basis voor het ontwikkelen van aansprekende educatieve activiteiten. Daarmee ondersteunt Veldwerk Nederland intermediairs om mensen van alle leeftijden waardering en zorg voor natuur en leefomgeving bij te brengen.

www.veldwerknederland.nl

Veldwerk Nederland